„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 252 Joi 14 Septembrie 1939
12 Pagini P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN TARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

GAZELE TOXICE ȘI PREGĂTIREA PUBLICULUI

In clipele de față pregătirea publicului, în vederea tuturor eventualităților, constitue nu numai dovada unui elementar simț de prevedere, dar poate fi socotită drept o acțiune absolut indispensabilă. Hotărirea autorităților de a ține cursuri gratuite pentru instruirea civililor, în ce privește primele ajutoare de dat în cazul aruncării de gaze toxice, este la timp venită și cunoașterea metodelor de apărare constitue un pas imens în acest domeniu.

Scriitorii militari precizează că în războiul modern gazele toxice se întrebuințează în deosebi ca un mijloc de presiune asupra celor nepregătiți, creând în mijlocul populației civile o panică exagerată, grație uneia din armele cele mai puternice: frica.

Dar, aceiași technicieni arată că trebue tone întregi de materii toxice ca să se obțină o „concentrațiune" mortală pe suprafața mare a unui oraș.

Ar trebui 80 de tone de gaz foarte toxic (fosgen), pe o suprafață de 12 kilometri pătrați spre a se obține o „concentrație" de unu la 10.000 pe o înălțime de 10 metri dela pământ.

Chiar așa fiind, această concentrație de fosgen nu e mortală decât dacă o persoană neprotejată respiră aproximativ o oră în această atmosferă. Aceste gaze însă se risipesc repede, chiar când nu e vânt. Pot fi deci atinse persoanele cari se vor găsi, pe străzi, fără mască, dar enorma majoritate a populației se va putea salva închizându-se în casă, la primul semn de alarmă, într'o cameră obicinuită ale cărei uși și ferestre au fost bine astupate și rămânând acolo până la risipirea gazelor.

„Intr'un oraș european unde măștile vor fi distribuite publicului și unde fiecare va fi instruit asupra celor ce are de făcut, numărul persoanelor atinse va fi probabil neglijabil", scriu technicienii americani, Fielding Eliot și Dupuy în lucrarea lor „If war comes" (Dacă războiul ar isbucni).

Sunt alte gaze persistente, cum e IPERITA, care pătrund în pivnițe și în subsoluri deschise, unde pot sta și o săptămână dacă vântul nu le împrăștie, dar cari nu se urcă mai sus de 3-4 metri, deci mai sus de etajul întâi al unei case efectele ar fi nule. Dar și aci distribuirea măștilor și învățarea mijloacelor de întrebuințare, crearea adăposturilor sistematice și un personal de ajutorare îmbrăcat cu haine proteguitoare pot anihila efectele mai ales că sunt produse chimice cari neutralizează lichidul otrăvitor.

Cei doi tehnicieni pomeniți mai sus adaogă drept concluzie la capitolul referitor la gaze:

„Lucrul cel mai înspăimântător și cel mai oribil ar putea fi panica, susceptibilă să se deslănțue în mijlocul unei populații neavertizată și neantrenată, care să nu știe puterea și limitele gazului.

Popoarele Europei trebue azi să se gândească la o atare perspectivă și să organizeze instrucția necesară spre a preîntâmpina această perspectivă".

Sfatul acesta se adresează și publicului românesc, dator să urmeze cursurile gratuite pe care le dau în fiecare zi experții militari și civili în clădirea pompierilor din str. Gutenberg.

Nu strică nimănui să învețe și cu atât mai bine va fi pentru toți, dacă nu vom avea ocazia să punem în practică sfaturile celor pricepuți.

Dar dacă va fi nevoe, nu vom fi luați prin surprindere și mijloacele de apărare vor face să nu suferim, nici noi nici cei din jurul nostru, efectele acestei teribile arme de război.

Nu trebue să uităm că, deși numeroase state și-au luat angajamentul să nu întrebuințeze gaze drept armă de luptă, totuși toate țările lucrează, nu numai să se apere contra atacurilor chimice, dar și să le utilizeze într'o eventuală ofensivă.

Evenimentele internaționale pe ziua de Luni

ITALIA. — Presa italiană reproduce articolul din „Popolo d'Italia" în care se protestează împotriva modului cum a fost tratată Italia la Versailles și se exprimă întreaga încredere în „poruncile" Ducelui în ce privește „propriul destin" al Italiei.

— Primele probe cu trenuri electrice între Roma și Ancona, legând Adriatica de marea Tireniană încep peste câteva zile.

— S'a inaugurat serviciul radiotelefonic direct între Italia și Statele-Unite.

— „Giornale d'Italia" crede că blocada economică împotriva Germaniei este o iluzie.

— La Roma au fost arestați 4 italieni pentru răspândiri de știri false. Ziarele pun în evidență faptul îndemnând publicul să urmeze consemnul dat de Duce: „să muncim și să tăcem".

MAREA BRITANIE. — Ministerul informațiilor anunță că în curând va funcționa sistemul convoiurilor pentru vasele de comerț britanice, pentru apărarea lor contra submorinelor germane.

— Presa britanică relevând din nou „invitațiile pacifice" le respinge ca „dezonorante" și afirmă hotărirea Angliei de a lupta până la capăt „oricât de grea și de lungă ar fi calea până la realizarea păcii".

— Regele Angliei a trimis un mesaj prin care își exprimă satisfacția pentru adesiunea Indiei la cauza britanică și care a fost citit de vice-regele Indiei în fața Adunării legiuitoare indiene.

— Regele George al Angliei, purtând masca de gaze și uniforma aviației civile, a vizitat însoțit de Regina posturile de apărare civilă dela sudul Tamisei.

— D. Eden, ministrul Dominioanelor a rostit Luni seară la postul de radio din Londra o cuvântare făcând un istoric al evenimentelor care au precedat războiul și subliniând unitatea britanică și hotărirea ei „neclintită" de a duce războiul „la bun sfârșit".

— Ministerul informațiilor anunță că Noua Zeelandă va trimite un corp de expediție constituit din voluntari.

FRANȚA. — Ziarele pariziene de ieri examinează situația de pe fronturile francez și polon și arată că războiul va fi de lungă durată și că „mai înainte de câteva zile nu trebue să se aștepte evenimente mari". Ele arată deasemenea că mareșalul Goering „își face iluzii dacă crede că discursul său va găsi ecou în conștiințele franceze".

— Mareșalul Pétain, ambasadorul Franței în Spania, înainte de a se înapoia la postul său, a fost primit de d-nii Daladeir și Bonnet.

— D. Osusky, ministrul Cehoslovaciei la Paris a declarat că nu e vorba de formarea unei „legiuni de voluntari" ci de o „armată cehă" a unei țări care deși ocupată „din punct de vedere juridic, este independentă".

GERMANIA. — „Dictatura britanică" este titlul unui articol din ziarul „Berliner Boersenzeitung" prin care se protestează împotriva blocadei și a „controlului asupra lumii întregi" pe care vrea să-l exercite Anglia. Alte ziare anunță că Germania va publica și ea o listă „de contrabandă" în care va introduce și produse alimentare.

— Agenția D. N. B. transmite un pasaj omis din discursul mareșalului Goering în care se spune că „Germania nu vrea să cucerească" nici România nici Iugoslavia.

ALTE ȚARI. — S'a constituit un guvern local sub autoritatea directă a Banului în banovina autonomă a Croației.

— Presa portugheză și cea finlandeză subliniază calmul Italiei.

— Consiliul național al falangei spaniole a fost dizolvat.

— Ziarele ungare insistă asupra rezistenței armatei polone.

— Luni s'a întrunit la Bruxelles comitetul permanent al statelor semnatare ale convenției dela Oslo.

— Agenția „Stefani" anunță din Moscova că concentrarea trupelor sovietice la frontiera Rusiei albe este o măsură de precauție din cauza eventualității ca trupe polone să se refugieze pe teritoriul sovietic.

— Au fost reluate serviciile radiofonice între Japonia și Europa.

— Lemnul, pasta de lemn, hârtia de ziare, șine de fier și alte produse sunt interzise, la export din Suedia.

— Guvernul olandez a minat mai multe zone între insulele din Marea Nordului și coasta olandeză.

— Germanii stabiliți în Olanda au primit ordin să rămâne în această țară.

Primul ministru al Turciei a declarat Luni la Cameră că Turcia menține raporturi normale cu toți beligeranții și că e hotărită să se țină afară de război, „afară de cazul când ar fi obligați să participe la el prin desfășurarea conflictului".

*

— Lucrările pentru construcția căii ferate între Anatolia de răsărit și frontiera Iracului continuă foarte activ.

—Ziarele turcești anunță apropiata călătorie a d-lui Saracioglu, ministrul de externe, la Moscova.

TEATRUL DE LUPTA ORIENTAL

Situația aproximativă a frontului germano-polon în ziua de 11 Septembrie

Citiți la Ultima oră:

Situația pe fronturile de luptă: oriental și occidental

Interzicerea manifestațiilor în favoarea sau împotriva vre-unui stat străin

Textul ordonanței comandamentului Corpului II Armată

Comandamentul corpului II armată a dat următoarea ordonanță nr. 5:

Noi, general de divizie Argeșeanu Gheorghe, comandantul Corpului II Armată, având în vedere decretul-lege nr. 856 din 11 Februarie 1938, publicat în Monitorul Oficial nr. 34, prin care se introduce starea de asediu pe întreg teritoriul țării, în interesul siguranței general și a ordinei publice;

ORDONAM:

ART. I. — Este interzisă cu desăvârșire orice critică sau manifestație săvârșită prin orice mijloace contra sau în favoarea vreunui stat străin sau a șefului statului, guvernului, comandamentului militar, a oricărei personalități din viața publică internațională, sau a simbolului național al acelor state, fie că sunt comise în locuri publice de orice fel, fie că s'ar comite pe străzi sau la reuniuni particulare de orice fel.

ART. II. — Se interzice cu desăvârșire răspândirea de știri false sau denaturate, fie de natură a pune în pericol bunele relațiuni internaționale ale României cu alt stat, fie de natură a excita opinia publică și a produce astfel turburări contra liniștei publice.

ART. III. — Cei care vor contraveni dispozițiunilor de mai sus, vor fi trimiși în judecata tribunalului militar al Corpului II Armată, aplicându-li-se pedeapsa dela o lună la 2 ani închisoare corecțională.

Conform art. 5 din legea stării de asediu din 1938 li se vor aplica și pedepsele complimentare prevăzute de art. 25 din Codul Penal Regele Carol al II-lea.

ART. IV. — Ofițerii poliției judiciare, militare și civile, sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor prezentei ordonanțe, care intră în vigoare odată cu publicarea și afișarea ei pe întreaga circumscripțiune juridică a acestui comandament.

Dată la comandamentul Corpului II Armată, astăzi, 10 Septembrie 1939.

Comandantul Corpului II Armată, general de divizie **GH. ARGEȘANU;**

Șeful de Stat-Major, col. **N. VELESCU;**

Șeful parchetului militar, Colonel magistrat **V. ZECIU**

Atitudinea Turciei

Declarațiile primului ministru la Cameră

Ankara, 11 (Rador). — Președintele de consiliu al Turciei a ținut un discurs la Cameră.

El a declarat între altele că Turcia menține raporturi normale cu toți beligeranții.

Niciun diferend direct nu există între ea și Germania.

Relațiile sale cu Polonia sunt amicale.

Intre ea și Franța și Anglia există o comunitate de interese întemeiată pe baze bine determinate.

Negocieri pentru încheierea unor tratate cu aceste țări continuă într'o atmosferă de amiciție.

Raporturile turco-sovietice sunt amicale și așa vor rămâne.

Turcia este hotărîtă să se țină afară de război, cu excepția cazului în care ar fi obligată să participe la el prin desfășurarea conflictului.

Măsurile militare ale Turciei n'au decât un caracter de precauție.

Ministrul de externe pleacă la Moscova

Istanbul, 11 (Rador). — Ziarele anunță apropiata călătorie la Moscova a d-lui Saracioglu, ministrul afacerilor străine.

Data și durata călătoriei nu sunt încă precizate. Se afirmă însă că este vorba de întoarcerea vizitei pe care a făcut-o d. Potemkin, vicecomisar al afacerilor străine, în Aprilie, la Ankara.

Un copil polonez, care a stat 16 ore sub dărâmăturile casei bombardate de avioane

Războiul pe Rhin

de AL. GREGORIAN

Iată așa dar că Europa e gata să se obișnuiască din nou cu starea de război și buletinele de pe frontul răsăritean încep a ne apărea, după 10 zile de lupte, mai mult sau mai puțin interesante. Ele par a-și fi consumat senzaționalul. De acum încolo, în îmbulzeala de știri și de comentarii contradictorii care adâc în paginile ziarelor svonul unor vremuri confuze și tragice pentru destinul omului, vor pasiona mai mult comunicatele franceze, aceste sobre și emoționante câteva rânduri, cari ni se transmit de pe frontul de Vest.

Este și firesc ca ecuațiile de forțe, cari se înfruntă între liniile Maginot și Siegfried, să suscite mai mult interes decât epilogul vizibil al unor operații obișnuite în podișul și smârcurile Poloniei. Aici, suntem în prezența unui război clasic, de mișcare. Dincolo, e războiul tehnic, care își spune cuvântul de foc pentru întâia oară în istoria lumii. Și, pe deasupra, ermetismul frazelor Marelui Cartier General dela Paris învălue crenelurile celor două fortificații dela Rhin într'un mister crescând, parcă anume căutat pentru o explozie teatrală cât mai sguduitoare.

Războiul acesta, al încleștărilor totale, mai mult decât două armate, confruntă la Rhin două istorii, două voințe hegemoniale, două potențialuri de civilizație și două culturi deosebite. De aceea, condițiunile în care el se desfășoară aci sunt cu totul altele decât aiurea. E un război pornit la rece. Fără entuziasm romantic. Lucid. Studiat, de o parte și de alta, cu logaritmii de forțe pe masă. Un război cu tradiții de strășnicie de la Vercingetorix și dela primii cavaleri germani, și cu cel puțin două experiențe sdrobitoare, proaspete: Sedan (1871) și Marna-Verdun (1914—18).

Este adevărat că operațiile de pe frontul de Vest par exasperant de încete. Intâlnirile inamicilor și fixarea pozițiilor se fac cu ezitări și calcule mari, fiecare metru de pământ închizând în el o formulă de moarte: o mină comandată dela distanță, o mașină de explozie cu întârziere, rețele ucigătoare, etc. Să nu uităm însă că suntem în prezența a două potențialuri uriașe de război, care nu se pot străpunge decât foarte cu greu și numai după eventuala subțiere a unor rezistențe prin uzură, care și acelea e nevoe să fie identificate mai întâiu. Deci, în timp.

Oare, în 1914 nu a fost la fel? Mobilizarea de atunci s'a decretat la 1 August, iar bătălia decisivă dela Marna s'a produs abia la 6 Septembrie. Timp de treizeci și șapte de zile forțele beligerante n'au făcut decât să se studieze de aproape, terenul pierdut sau câștigat de o parte ori de cealaltă — căci a fost un război de mișcare acela — nejucând nici un rol. In vreme ce Marele Duce Nicolae al Rusiei pierdea în mod dezastruos lupta dela Tannenberg în Prusia Orientală, Joffre și von Moltke continuau să se hărțuiască și să se țină sub observație reciprocă prin mici ciocniri de cavalerie sau prin manevre viclene de artilerie, cu misiunea de a face mai de grabă sgomot decât de a căsuna pierderi inamicului. Cine a urmărit geneza bătăliei dela Marna, în memoriile marelui strateg Joffre, maestrul actualului generalissim Gamelin, știe că n'au lipsit atunci nici peripețiile dramatice și uneori nici chiar convingerea că războiul avea să fie terminat în primele luni, ca apoi o singură lovitură să răstoarne toate profețiile și să-l prelungească patru ani încheiați. Ca să ajungă la hotărîrea unei încăerări decisive, generalul Joffre — și poate că și von Moltke la fel — a stat zile întregi nemișcat în fața hărții, studiind ipoteze și

(Continuare în pag. 2-a)

Situația operațiunilor militare văzută prin prizma Berlinului

Prin telefon dela corespondentul nostru particular

Berlin, 11. — Operațiunile militare pentru ocuparea Varșoviei au dus, în conformitate cu comunicatul comandamentului german, la lupte violente la vest de Vistula.

Patrulele germane, cari au reușit să pătrundă în periferiile de vest și de sud ale Varșoviei, se mai află încă, sub focul trupelor poloneze. După toate probabilitățile, trupele germane fac încercarea tactică de a evita un atac direct asupra capitalei Poloniei, deoarece armata germană se bazează pe vechiul principiu militar de a obține succese cu pierderi cât mai mici posibile. In ce privește felul luptelor ce se vor produce în jurul Varșoviei și în Varșovia, el reiese din faptul că avioanele germane au aruncat manifeste, în limba polonă, deasupra Varșoviei, prin cari populația civilă este avertizată să nu participe la apărarea orașului. Atât prin manifeste cât și prin unele posturi de radio germane, cari se folosesc de unda postului Varșovia, populația civilă este amenințată că în caz contrariu, capitala va fi considerată ca o localitate fortificată și că va avea deci, de suferit toate urmările, în conformitate cu regulile de război față de fortificații.

In timp ce lupta pentru Varșovia continuă cu înversunare, comandamentul german crede că va întâmpina o rezistență tot atât de mare din partea trupelor poloneze la est de Vistula, în așa zisa regiune a celor cinci râuri. Cercurile militare germane declară că, avându-se în vedere faza actuală a războiului polono-german, luptele acestea ar fi inutile pentru Polonia și că ea ar avea tot interesul să le evite. Totuși, se recunoaște că o renunțare la aceste lupte nu este posibilă, din cauza spiritului de care este însuflețit atât soldatul polon, cât și conducătorii săi. In general, se crede că se vor desfășura lupte, cari vor aduce pierderi mari.

In cercurile germane se spune că participarea populației civile și a soldaților polonezi împrăștiați și izolați de unitățile lor, la luptele de [illegible] ce se încearcă a se da în spatele frontului german, provoacă deasemeni, pierderi.

FRONTUL DE VEST

Duminică a fost publicat primul comunicat depe frontul de Vest, arătându-se că s'au produs acolo mici lupte, în urma pătrunderii patrulelor franceze pe teritoriul german. Azi, aerodromul din Saarebrücken a fost bombardat de artileria franceză. Alte trei avioane franceze au fost doborîte de germani.

In cercurile neutre din Berlin publicarea comunicatului asupra situației de pe frontul de Vest este considerată ca având și un caracter politic, deoarece politica externă a Germaniei a trebuit să renunțe la presupunerea că poate spera într'o atitudine a Franței, cu arma la picior. La ministerul de externe german războiul cu Franța este considerat acum ca un fapt, deoarece speranța că ar putea fi evitat, este înlocuită acum cu părerea că poate fi oprit în loc.

RAZBOIUL NAVAL

Războiul naval oglindește și mai bine situația politică și politico-militară.

Declarațiile cercurilor competente germane arată că și submarinele germane au primit ordin de a duce „un război submarin fără restricțiuni". Pentru a se înțelege și mai bine acest termen, se subliniază categoric că acest război se va duce fără restricțiune în ceeace privește materialul, dar că submarinele germane sunt obligate să respecte regulele internaționale valabile în ceeace privește războiul naval.

Deasemenea, se anunță că lista britanică „de contrabandă" a fost impusă ca valabilă și submarinelor germane. Ca atare, submarinele germane vor scufunda toate vapoarele cari au pe bord mărfuri cuprinse în lista „de contrabandă" și cari sunt destinate pentru statele cu cari Germania e în război.

Războiul naval dus de Anglia împotriva Germaniei este considerat nu numai ca o respingere a declarațiilor mareșalului Goering, ci și ca voința puterilor occidentale de a duce acest război cu toate mijloacele.

„Berliner Börsenzeitung", *purtătorul de cuvânt al ministerului de externe, spune că blocada împotriva Germaniei este o chestiune care interesează în special și statele neutre.*

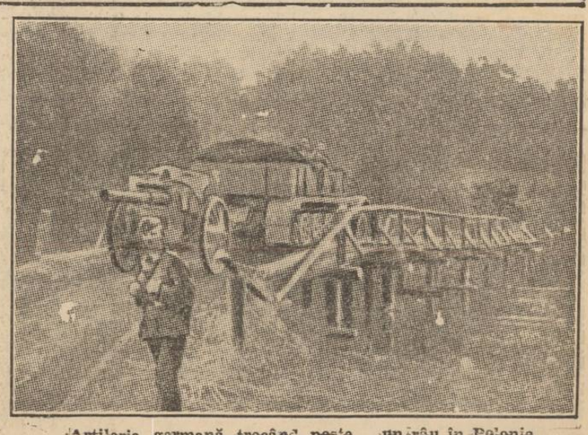

Artileria germană trecând peste un râu în Polonia